

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ

ODPORÚČANIE EURÓPSKEHO VÝBORU PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ

z 22. decembra 2011

o financovaní úverových inštitúcií v amerických dolároch

(ESRB/2011/2)

(2012/C 72/01)

GENERÁLNA RADA EURÓPSKEHO VÝBORU PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1092/2010 z 24. novembra 2010 o makroprudenciálnom dohľade Európskej únie nad finančným systémom a o zriadení Európskeho výboru pre systémové riziká⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 3 ods. 2 písm. b), d) a f) a články 16 až 18,

so zreteľom na rozhodnutie Európskeho výboru pre systémové riziká ESRB/2011/1 z 20. januára 2011, ktorým sa prijíma rokovací poriadok Európskeho výboru pre systémové riziká⁽²⁾, a najmä na jeho článok 15 ods. 3 písm. e) a články 18 až 20,

zo zreteľom na názory príslušných zainteresovaných strán zo súkromného sektora,

keďže:

(1) Americký dolár je dôležitou menou financovania úverových inštitúcií Únie, ktoré získavajú väčšinu financovania v amerických dolároch na veľkoobchodných trhoch.

(2) Nesúlad splatností aktív a pasív úverových inštitúcií Únie v amerických dolároch je podstatný, pričom sa krátkodobé zdroje financovania z veľkoobchodných trhov používajú na financovanie dlhodobějších činností a aktív, a navyše sú niektoré zmluvné strany nestabilné. Nesúlad splatností v kombinácii s nestabilnými investormi predstavujú kľúčový druh zraniteľnosti.

(3) Po výraznom napätí na trhoch so zdrojmi financovania v amerických dolároch v roku 2008, ktoré viedlo k zavedeniu swapových línií medzi centrálnymi bankami na sprístupnenie zdrojov v amerických dolároch, je od júna 2011 prístup k americkému doláru na týchto trhoch stále nedostatočný. Tento nedostatok spôsobuje kľúčové potenciálne priame systémové riziká: v krátkodobom horizonte najmä pre likviditu bánk a v strednodobom horizonte najmä pre reálne hospodárstvo v dôsledku zníženia objemu poskytovaných úverov v amerických dolároch úverovými inštitúciami Únie a pre platobnú schopnosť týchto úverových inštitúcií v prípade, že sa znižovanie podielu aktív v amerických dolároch uskutoční za mimoriadne nízke ceny.

(4) Úverové inštitúcie, centrálné banky a orgány dohľadu v uplynulých rokoch implementovali opatrenia na zmiernenie všeobecných rizík v súvislosti s financovaním a likviditou. Niektoré z týchto opatrení prispeli k zlepšeniu pozícií financovania a likvidity úverových inštitúcií Únie v amerických dolároch. Na predchádzanie opakovanému napätiu na trhoch so zdrojmi financovania v amerických dolároch je však potrebný štruktúrovanejší prístup.

(5) Mikroprudenciálne nástroje by sa mali posilniť na makroprudenciálny účel predchádzania napätiu vo financovaní úverových inštitúcií Únie v amerických dolároch v takej miere, akú bolo možné pozorovať počas nedávnych finančných kríz.

(6) Chýbajúce údaje na úrovni Únie obmedzujú schopnosť analyzovať možný dosah rizík financovania v amerických dolároch. Preto by sa mala zlepšiť kvalita údajov.

(¹) Ú. v. EÚ L 331, 15.12.2010, s. 1.

(²) Ú. v. EÚ C 58, 24.2.2011, s. 4.

- (7) Dôkladné monitorovanie na úrovni bankového sektora a jednotlivých firiem by pomohlo príslušným orgánom lepšie pochopiť vývoj rizík spojených s financovaním a likviditou v amerických dolároch a tiež by im pomohlo podnecovať banky, aby prijali potrebné predbežné opatrenia na obmedzenie nadmerných expozícií a aby odstránili nedostatky v riadení rizík. Opatrenia odporúčané v týchto oblastiach sú v súlade s odporúčaním F ESRB z 21. septembra 2011 o poskytovaní úverov v cudzej mene ⁽¹⁾.
- (8) Jedným z nástrojov na zmiernenie rizík spojených s financovaním v amerických dolároch sú plány núdzového financovania, ktoré majú zabrániť zhoršeniu problémov s financovaním v krajných situáciách. Núdzové plány by však mohli spôsobiť nové systémové problémy, ak by v ich dôsledku úverové inštitúcie konali podobne v rovnakom čase.
- (9) V priebehu druhého polroka 2012 preskúma Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB) pokrok pri implementácii tohto odporúčania.
- (10) V prílohe k tomuto odporúčaniam sa analyzujú významné systémové riziká pre finančnú stabilitu v Únii, ktoré so sebou prináša financovanie úverových inštitúcií Únie v amerických dolároch.
- (11) Toto odporúčanie sa nedotýka mandátov centrálnych bánk v Únii týkajúcich sa menovej politiky a úloh zverených ESRB.
- (12) Odporúčania ESRB sa uverejňujú po tom, čo bola Rada oboznámená so zámerom generálnej rady uverejniť ich a umožnilo sa jej reagovať,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

ODDIEL 1

ODPORÚČANIA

Odporúčanie A – monitorovanie financovania a likvidity v amerických dolároch

Vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby:

1. v rámci monitorovania celkových pozícií financovania a likvidity úverových inštitúcií dôkladne sledovali riziká spojené s financovaním a likviditou v amerických dolároch, ktoré úverové inštitúcie podstupujú. Vnútroštátne orgány dohľadu by mali monitorovať najmä:
  - a) nesúlad splatnosti nástrojov v amerických dolároch,

- b) koncentrácie financovania podľa druhu zmluvnej strany so zameraním sa na zmluvné strany v prípade krátkodobého financovania,
- c) používanie menových swapov s americkým dolárom (vrátane menových úrokových swapov),
- d) vnútrogrupinové expozície.

2. skôr, než sa expozície rizikám spojeným s financovaním a likviditou v amerických dolároch dostanú na nadmernú úroveň, zvážili:

- a) podnecovanie úverových inštitúcií ku konaniu s cieľom primerane riadiť riziká vyplývajúce z nesúladu splatnosti nástrojov v amerických dolároch,
- b) obmedzenie expozícií, pričom by sa mali vyhnúť nesystematickému rušeniu súčasných štruktúr financovania.

Odporúčanie B – plány núdzového financovania

Vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby:

1. zaistili, že úverové inštitúcie zahrnú do svojich plánov núdzového financovania postupy riadenia na účely vysporiadania sa so šokmi financovania v amerických dolároch, a že tieto úverové inštitúcie zhodnotia realizovateľnosť takýchto postupov v prípadoch, keď sa ich bude snažiť uplatniť viacero inštitúcií súčasne. Plány núdzového financovania by mali prinajmenšom zahŕňať zdroje núdzového financovania, ktoré budú k dispozícii v prípade obmedzenia dostupnosti finančných prostriedkov od rôznych tried zmluvných strán,
2. posúdili realizovateľnosť týchto postupov riadenia obsiahnutých v plánoch núdzového financovania na úrovni bankového sektora. Ak sa predpokladá, že by súčasné konanie úverových inštitúcií pravdepodobne spôsobilo potenciálne systémové riziká, vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby zvážili postupy na zmiernenie týchto rizík a dosah týchto postupov na stabilitu bankového sektora v Únii.

ODDIEL 2

IMPLEMENTÁCIA

1. Výklad pojmov

1. Na účely tohto odporúčania sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
  - a) „úverovou inštitúciou“ sa rozumie úverová inštitúcia vymedzená v článku 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činnosti úverových inštitúcií ⁽²⁾,
  - b) „úverovou inštitúciou Únie“ sa rozumie úverová inštitúcia, ktorej bolo udelené povolenie v členskom štáte podľa smernice 2006/48/ES,

⁽¹⁾ Odporúčanie ESRB/2011/1 Európskeho výboru pre systémové riziká z 21. septembra 2011 o poskytovaní úverov v cudzej mene (Ú. v. EÚ C 342, 22.11.2011, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s. 1.

- c) „vnútroštátnym orgánom dohľadu“ sa rozumie príslušný orgán alebo orgán dohľadu vymedzený v článku 1 ods. 3 písm. f) nariadenia (EÚ) č. 1092/2010,
  - d) „financovaním v amerických dolároch“ sa rozumie získavanie zdrojov v podobe pasív denominovaných v amerických dolároch,
2. Príloha k tomuto odporúčaníu tvorí jeho neoddeliteľnú súčasť. V prípade rozporu medzi hlavným textom a prílohou má prednosť hlavný text.

2. Kritériá implementácie

1. Na implementáciu tohto odporúčania sa uplatňujú nasledujúce kritériá:
- a) Toto odporúčanie sa vzťahuje len na financovanie úverových inštitúcií Únie v amerických dolároch.
  - b) Treba sa vyhnúť regulačnej arbitráži.
  - c) Pri implementácii treba brať náležitý ohľad na zásadu proporcionality v súvislosti s rôznym systémovým významom financovania úverových inštitúcií v amerických dolároch a brať do úvahy cieľ a obsah každého odporúčania.
  - d) Ďalšie kritériá implementácie odporúčaní A a B sú uvedené v prílohe.
2. Od adresátov tohto odporúčania sa vyžaduje, aby ESRB a Rade oznámili kroky prijaté v nadväznosti na toto odporúčanie, alebo aby primerane odôvodnili svoju nečinnosť. Správy by mali prinajmenšom obsahovať:
- a) informácie o podstate podniknutých krokov a ich časovom rozvrhu;
  - b) hodnotenie účinnosti podniknutých krokov z pohľadu cieľov tohto odporúčania;
  - c) podrobné odôvodnenie každej nečinnosti ale odklonu od tohto odporúčania, vrátane každého omeškania.

3. Lehoty na uskutočnenie nadväzujúcich krokov

1. Od adresátov tohto odporúčania sa vyžaduje, aby do 30. júna 2012 oznámili ESRB a Rade kroky uskutočnené v nadväznosti na odporúčania A a B, alebo aby primerane odôvodnili svoju nečinnosť.
2. Vnútroštátne orgány dohľadu môžu podávať súhrnné správy prostredníctvom Európskeho orgánu pre bankovníctvo.
3. Generálna rada môže predĺžiť lehotu podľa odseku 1, ak je na splnenie jedného alebo viacerých odporúčaní potrebné iniciovať prijatie právnych predpisov.

4. Monitorovanie a hodnotenie

1. Sekretariát ESRB:
  - a) pomáha adresátom tohto odporúčania vrátane podpory koordinovaného podávania správ, poskytovania príslušných formulárov a v prípade potreby uvádzania podrobností o spôsoboch a časovom rozvrhu krokov, ktoré treba uskutočniť v nadväznosti na odporúčania;
  - b) overuje, či adresáti podnikli kroky v nadväznosti na odporúčania, vrátane poskytovania pomoci na ich žiadosť a prostredníctvom riadiaceho výboru podáva generálnej rade správy o podniknutých krokoch do dvoch mesiacov od uplynutia lehoty na ich uskutočnenie.
2. Generálna rada hodnotí podniknuté kroky a odôvodnenia oznámené adresátmi tohto odporúčania a v relevantných prípadoch rozhoduje o tom, že toho odporúčanie nebolo zohľadnené a jeho adresáti neodôvodnili dostatočne svoju nečinnosť.

Vo Frankfurt nad Mohanom 22. decembra 2011

Predseda ESRB
Mario DRAGHI

PRÍLOHA

**ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO VÝBORU PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ (ESRB) O FINANCOVANÍ ÚVEROVÝCH
INŠTITÚCIÍ V AMERICKÝCH DOLÁROCH**

	<i>Strana</i>
Zhrnutie	2
I. Prehľad financovania úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch	2
II. Riziká vyplývajúce z financovania v amerických dolároch	9
III. Odporúčania Európskeho výboru pre systémové riziká	13
Dodatok: Dobrovoľný zber údajov o financovaní úverových inštitúcií v amerických dolároch	20

ZHRNUTIE

Americký dolár je vo financovaní úverových inštitúcií v Únii dôležitou menou, ktorá tvorí približne 15 % ich celkových pasív. Takmer všetky finančné prostriedky dostupné v Únii pochádzajú z veľkoobchodných zdrojov a veľká časť z nich je krátkodobá. Medzi dlhodobými aktívami a krátkodobými pasívami v amerických dolároch podľa všetkého existuje podstatný nesúlad v dobe splatnosti, k čomu sa navyše pridáva aj nestabilita niektorých zmluvných strán. Tento nesúlad splatností v spojení s nestabilnými investormi predstavuje kľúčový druh zraniteľnosti.

Podľa priebežných údajov na trhoch s financovaním v amerických dolároch od júna 2011 panuje napätie. Niektoré úverové inštitúcie v Únii nedávno oznámili svoj zámer zredukovať objem aktív v amerických dolároch, čiastočne v záujme znížiť svoju závislosť na financovaní v amerických dolároch. Táto snaha môže mať za následok najmenej dve kľúčové priame a potenciálne systémové riziká: nepriaznivý vplyv na platobnú schopnosť úverových inštitúcií v Únii v prípade predaja aktív za výpredajové ceny a vplyv na reálnu ekonomiku v dôsledku poklesu objemu úverov v amerických dolároch poskytovaných úverovými inštitúciami v Únii.

Údaje z prieskumov trhu naznačujú, že existencia swapových liniek centrálnych bánk dáva účastníkom trhu pocit istoty a tým podporuje fungovanie trhov s devízovými swapmi, a to aj v prípade, že tieto linky nie sú využívané. To môže znamenať existenciu rizika morálneho hazardu, ktoré úverovým inštitúciám v Únii bráni v prechode na stabilnejšiu štruktúru financovania. Niektoré úverové inštitúcie v rôznych krajinách Únie vo svojich plánoch núdzového financovania špecificky nepočítajú so šokmi v dostupnosti finančných zdrojov v amerických dolároch a iných cudzích menách.

Cieľom odporúčaní uvedených v tejto správe nie je vypracovať konkrétne opatrenia na zmiernenie súčasného napätia, ale vytvoriť proces, ktorý má v prípade budúcej finančnej krízy zabrániť problémom s financovaním úverových inštitúcií v Únii v takej miere, aká bola zaznamenaná počas finančných kríz v rokoch 2008 a 2011.

Predmetom odporúčaní je predovšetkým posilnenie mikroprudenciálnych nástrojov na makroprudenciálne účely s potrebou: i) okamžite začať dôkladne monitorovať riziká úverových inštitúcií v Únii v oblasti financovania a likvidity v amerických dolároch a v prípade potreby tieto riziká obmedziť skôr, než dosiahnu nadmernú úroveň, a zároveň zabrániť neriadenej rušenie súčasných štruktúr financovania v amerických dolároch; ii) zabezpečiť, aby plány núdzového financovania úverových inštitúcií zahŕňali postupy riadenia pre prípad šokov vo financovaní v amerických dolároch a zároveň obmedzovali potenciálne systémové riziká vyplývajúce z prijímania súbežných opatrení úverových inštitúcií v dôsledku podobnosti ich plánov núdzového financovania.

I. PREHLAD FINANCOVANIA ÚVEROVÝCH INŠTITÚCIÍ V ÚNII V AMERICKÝCH DOLÁROCH

I.1. Kľúčové faktory prístupu úverových inštitúcií k financovaniu v amerických dolároch

Údaje z prieskumov trhu i údaje regulačných orgánov naznačujú, že dopyt po financovaní v amerických dolároch závisí od celého radu faktorov:

- a) Diverzifikácia: úverové inštitúcie v Únii najmä v období po kríze uvádzali, že sa snažia o diverzifikáciu svojich zdrojov na rôzne meny, doby splatnosti a typy investorov. Vzhľadom na to, že dolárový trh je jedným z najlikvidnejších a najrozvinutejších trhov, v rámci týchto stratégií zastáva kľúčovú pozíciu.
- b) Náklady: niektoré úverové inštitúcie v Únii zvyčajne využívali americké doláre ako lacnejší zdroj financovania svojich aktív v iných menách. V niektorých prípadoch emitovanie dlhopisov v amerických dolároch s následnou výmenou za požadovanú menu, namiesto priamej emisie v požadovanej mene na primárnych trhoch, viedlo k dlhodobým nákladovým úsporám.
- c) Arbitráž: existujú dôkazy o tom, že niektoré úverové inštitúcie v Únii využívajú možnosť prístupu ku krátkodobým finančným zdrojom, napr. z podielových fondov peňažného trhu USA, za úrok nižší ako 25 bazických bodov, ktoré následne ukladajú vo Federálnom rezervnom systéme za momentálne 25 bazických bodov.
- d) Obchodný model: výška dopytu závisí aj od medzinárodného hospodárskeho prostredia a teda aj od ochoty úverových inštitúcií podstupovať riziká a od ich potreby financovania v amerických dolároch, predovšetkým v prípade úverových inštitúcií aktívne zapojených do obchodovania v amerických dolároch, ako aj od idiosynkratických faktorov, ako sú napríklad rozvojové stratégie jednotlivých úverových inštitúcií v Únii.

- e) Úverové inštitúcie môžu postupovať dvoma rôznymi spôsobmi (niekedy oboma zároveň): úverové inštitúcie zdôrazňujú, že ich prvotným cieľom je buď i) celková stratégia diverzifikácie, pri ktorej získavajú americké doláre, ktoré následne menia za požadovanú menu, alebo ii) stratégia zodpovedajúca potrebám, pri ktorej zhodnotia svoje menové potreby a následne si zaistia ich financovanie.
- f) Ponukové faktory: niektorí americkí investori hľadajú výnosy v prostredí s nízkymi úrokovými mierami, pričom podľa niektorých majú podielové fondy peňažného trhu USA obmedzené možnosti investovať do úverových inštitúcií v Únii, keďže úverové inštitúcie v USA, ktoré majú často silnú základňu vkladateľov, a podniky v USA majú v súčasnosti pomerný dostatok peňazí.

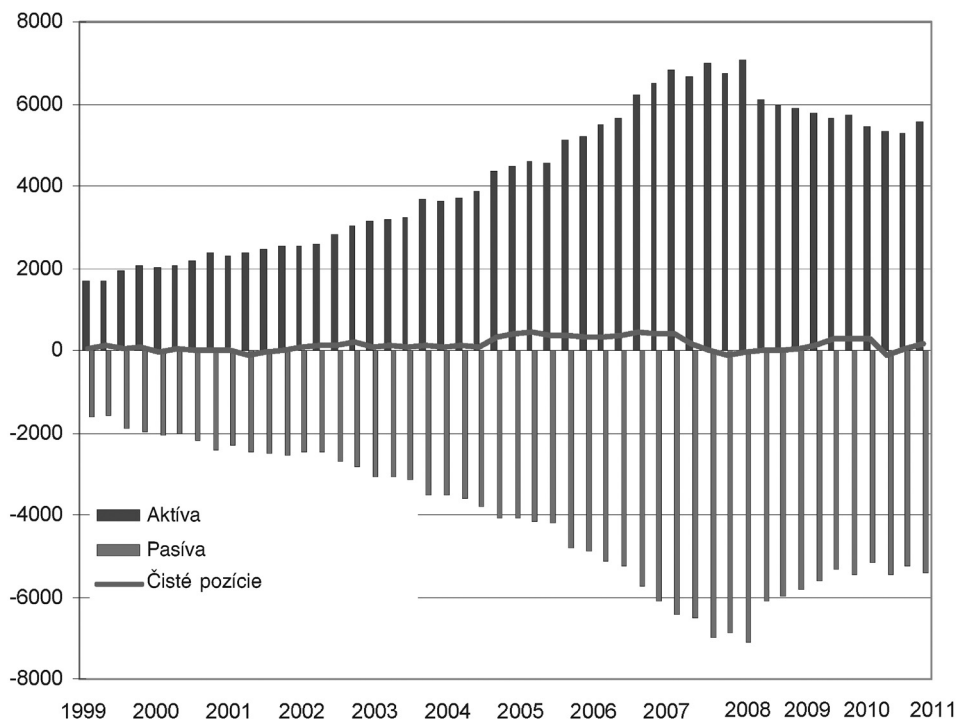
I.2. Štrukturálna pozícia úverových inštitúcií v Únii

Súvahy úverových inštitúcií v Únii vedené v amerických dolároch v rokoch pred finančnou krízou celkovo podstatne vzrástli. Podľa údajov Banky pre medzinárodné zúčtovanie (Bank for International Settlements – BIS) sa tento trend od krízy otočil (graf 1). Zdá sa, že tento vývoj je odrazom pokračujúcej redukcie dlhového financovania úverových inštitúcií v Únii v dôsledku finančnej krízy, a to najmä v prípade dlhodobo držaných aktív.

Podľa údajov zhromaždených Európskym výborom pre systémové riziká (European Systemic Risk Board – ESRB) bude potrebné veľkosť súvah v amerických dolároch ďalej analyzovať. V niektorých krajinách je nesúlad medzi aktívami a pasívami v amerických dolároch pomerne malý. V iných krajinách pasíva prevyšujú aktíva, čo zodpovedá prieskumom trhu, podľa ktorých niektoré úverové inštitúcie v Únii používajú americké doláre skôr ako výhodný zdroj financovania v rámci širšej stratégie diverzifikácie svojho financovania a následne ich prostredníctvom swapov menia za iné meny. Pasíva denominované v amerických dolároch tvoria o niečo viac ako 15 % celkových pasív na úrovni Únie.

Graf 1

Hrubé a čisté pozície úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch (mld. USD)

Zdroj: Odhady BIS, štvrťročné údaje.

I.3. Hlavné spôsoby využívania financovania v amerických dolároch (aktíva) a zdroje ich financovania (pasíva)

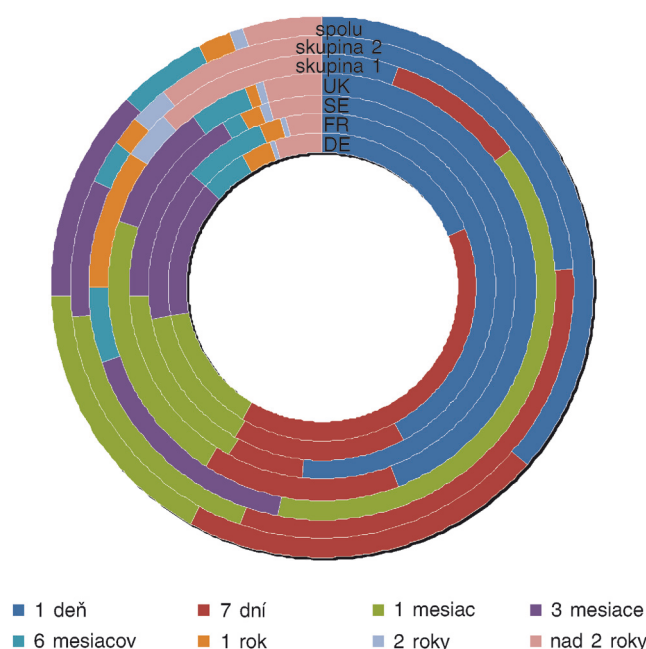
Bližší pohľad na aktíva úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch ukazuje, že americké doláre sa používajú predovšetkým na štyri účely: i) úvery v amerických dolároch nefinančným spoločnostiam (medzinárodný obchod a projektové financovanie) s určitou obmedzenou expozíciou voči komerčnému a verejnému sektoru v USA, ii) medzibankové úvery (zabezpečené i nezabezpečené), ktoré sú väčšinou krátkodobé; iii) peňažné rezervy uložené vo Federálnom rezervnom systéme a iv) obchodné aktivity úverových inštitúcií Únie.

Úverové inštitúcie v Únii až na určité výnimky nedisponujú rozsiahlou retailovou základňou v amerických dolároch (retailové vklady v amerických dolároch predstavujú len 3 % celkových pasív). Väčšina finančných prostriedkov pochádza z veľkoobchodných trhov, pričom hlavnými používanými nástrojmi sú repo obchody a obchodné cenné papiere a vkladové certifikáty. V rámci programov emisie obchodných cenných papierov a vkladových certifikátov hrajú hlavnú úlohu investori na dolárových peňažných trhoch.

Údaje ESRB naznačujú, že zabezpečené a nezabezpečené financovanie v amerických dolároch predstavuje približne jednu tretinu celkových veľkoobchodných finančných aktivít úverových inštitúcií v Únii. Čiastočne to odráža skutočnosť, že veľkoobchodné trhy v amerických dolároch patria medzi najlikvidnejšie na svete. Využívanie veľkoobchodných dolárových trhov je významné najmä v prípade kratších dôb splatnosti. Okolo 75 % veľkoobchodného financovania úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch má splatnosť kratšiu než jeden mesiac (graf 2). Termínované úvery so splatnosťou nad jeden rok podľa údajov Európskeho orgánu pre bankovníctvo (European Banking Authority — EBA) v žiadnej krajine nepredstavujú viac ako 20 % celkového veľkoobchodného financovania v amerických dolároch.

Graf 2

Veľkoobchodné financovanie v amerických dolároch podľa splatnosti a krajiny

Zdroj: ESRB (pozri popis formulára A v prílohe) a vlastné výpočty.

Poznámky: údaje sú uvedené k 31. decembru 2010 (v prípade Malty a Švédska k 30. júnu 2011). Skupina 1 sa vzťahuje na údaje za Grécko, Cyprus a Maltu, skupina 2 na údaje za Belgicko, Dánsko, Španielsko, Holandsko a Rakúsko.

I.4. Členenie aktív a pasív v amerických dolároch podľa splatnosti

Zatiaľ čo pasíva úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch sú väčšinou krátkodobé, ich dolárové aktíva majú podľa očakávania spravidla dlhšiu dobu splatnosti. Doba splatnosti približne jednej tretiny aktív v amerických dolároch je dlhšia ako jeden rok. Porovnanie s celkovou štruktúrou splatnosti súvah úverových inštitúcií v Únii naznačuje, že nesúlad splatnosti aktív a pasív v amerických dolároch je výraznejší než celkový nesúlad splatností vo všetkých menách.

Vzhľadom na obavy z makroekonomického vývoja v eurozóne i vo svete americkí investori v druhej polovici roka 2011 ďalej znížili objem a skrátili dobu splatnosti svojho dolárového financovania pre úverové inštitúcie mimo USA. Sadzby na refinancovanie nezabezpečeného veľkoobchodného financovania v amerických dolároch sa v treťom štvrťroku 2011 pre mnoho úverových inštitúcií v Únii podstatne znížili. Doba splatnosti nového financovania v amerických dolároch bola v porovnaní s druhým štvrťkom 2011 výrazne kratšia. Trh s dlhodobejším nezabezpečeným dlhovým financovaním v amerických dolároch bol pre väčšinu úverových inštitúcií v Únii prakticky neprístupný, s výnimkou niektorých úverových inštitúcií zo škandinávskych/severských krajín, ktorým sa podarilo emitovať značný objem dlhových nástrojov v amerických dolároch. Celkovo sa zdá, že investori rozlišujú medzi úverovými inštitúciami podľa krajiny ich pôvodu.

I.5. Rezervné likvidné aktíva

K decembru 2010 držali úverové inštitúcie v Únii zahrnuté do vzorky údajov ESRB v rámci svojej celkovej vyrovnávacej kapacity⁽¹⁾ aktíva v amerických dolároch v hodnote približne 570 mld. EUR. Podľa najširšej definície vyrovnávacej kapacity to celkovo predstavuje približne 20 % celkových pasív v amerických dolároch. Približne dve tretiny tejto sumy boli akceptovateľné ako kolaterál v operáciách centrálnych bánk. V reakcii na šok v dostupnosti zdrojov v amerických dolároch by bolo možné použiť likvidné aktíva v iných menách, hoci táto možnosť čiastočne závisí od fungujúcich devízových trhov.

V čase finančného napätia by sa však ako účinná rezerva likvidity dali použiť len veľmi likvidné aktíva. Ak by sa brali do úvahy len peňažné prostriedky, rezervy uložené v centrálnych bankách (nad rámec povinných minimálnych rezerv) a nezatažené štátne pohľadávky s nulovou rizikovou váhou uložené v centrálnych bankách, rezerva likvidných aktív v amerických dolároch za uvedenú vzorku úverových inštitúcií v Únii by sa znížila na 172 mld. EUR.

I.6. Členenie poskytovateľov financovania v amerických dolároch

Podľa kvalitatívnych údajov ESRB možno poskytovateľov krátkodobého financovania v amerických dolároch rozdeliť do siedmich hlavných kategórií:

- a) podielové fondy peňažného trhu USA,
- b) menové orgány, centrálné banky a štátne fondy, ktoré sú držiteľmi veľkého objemu aktív v amerických dolároch,
- c) podniky zaoberajúce sa pôžičkami cenných papierov,
- d) úverové inštitúcie s veľkým objemom zdrojov v amerických dolároch pôsobiace prostredníctvom medzibankového trhu (spravidla krátkodobé financovanie) a devízového swapového trhu,
- e) veľké korporácie v USA,
- f) príspevkové organizácie dotované vládou USA (Fannie Mae a Freddie Mac),
- g) popri hlavných zdrojoch financovania v amerických dolároch existujú aj čiastočné informácie o tom, že úverové inštitúcie v Únii získavajú zdroje v amerických dolároch aj na trhoch mimo USA (predovšetkým ázijských).

Väčšina z týchto poskytovateľov je mimoriadne citlivá na obavy z vnímaného úverového rizika, ako bolo v posledných mesiacoch vidieť na príklade podielových fondov peňažného trhu USA. Hoci podielové fondy peňažného trhu USA podľa odhadov predstavujú približne 2 % celkových pasív celého bankového systému v Únii, v niektorých úverových inštitúciách v Únii ich podiel dosahuje 10 %.

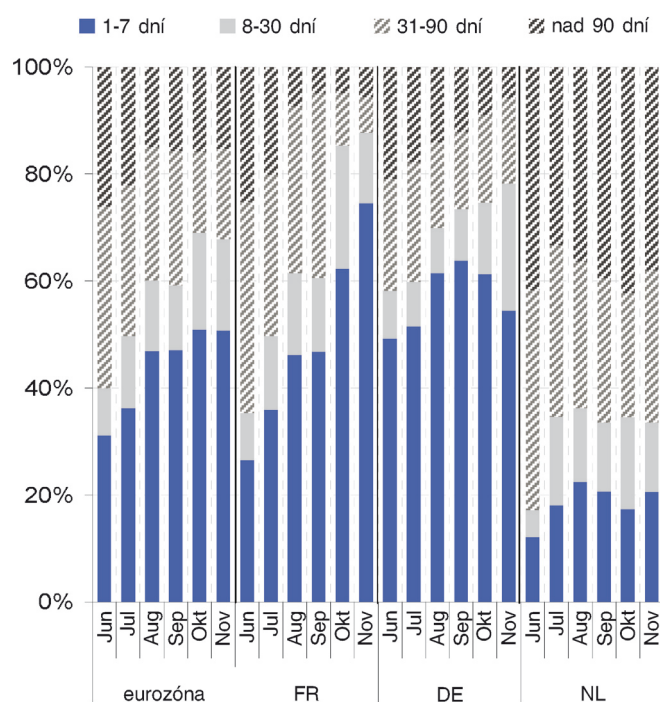
Prvotriedne podielové fondy peňažného trhu USA v posledných mesiacoch skrátili dobu splatnosti svojho financovania pre úverové inštitúcie v Únii v niekoľkých členských štátoch, takže – prinajmenšom v prípade úverových inštitúcií v eurozóne – podiel financovania so splatnosťou do jedného mesiaca alebo menej v októbri a novembri 2011 vzrástol na približne 70 % (graf 3). Okrem toho znížili aj svoju celkovú expozíciu voči úverovým inštitúciám v Únii, aj keď v období od mája do novembra 2011 sa zmeny medzi jednotlivými krajinami výrazne líšili (graf 4).

⁽¹⁾ Vyrovnávacia kapacita je objem zdrojov, ktoré banka dokáže získať na plnenie svojich potrieb likvidity. Rezerva likvidity sa zvyčajne definuje ako krátka časť vyrovnávacej kapacity z pohľadu „plánovanej záťaže“. Musí byť k dispozícii bezprostredne počas stanoveného krátkeho časového obdobia („doby na prežitie“).

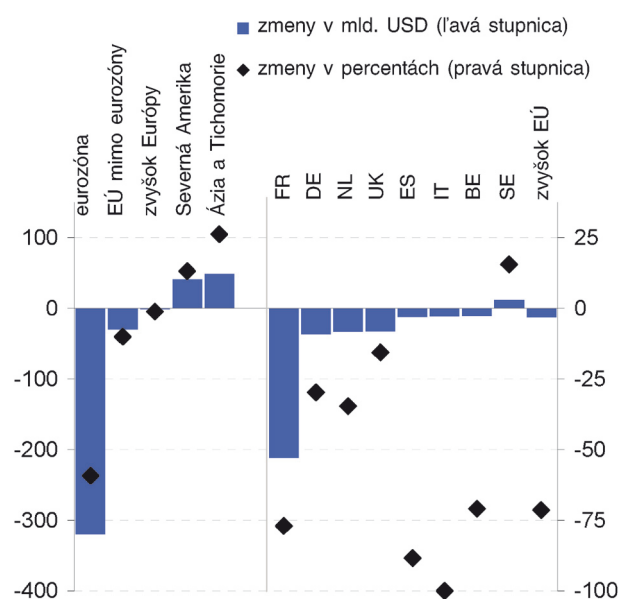
Graf 3

Profil splatnosti expozícií podielových fondov peňažného trhu USA voči úverovým inštitúciám v eurozóne

Graf 4

Zmeny expozícií prvotriednych podielových fondov peňažného trhu USA voči úverovým inštitúciám v Únii od mája do novembra 2011

Zdroj: Výpočty Komisie Spojených štátov pre cenné papiere a burzu (US Securities and Exchange Commission – SEC) a Európskej centrálnej banky (ECB).

1.7. Trhové ukazovatele

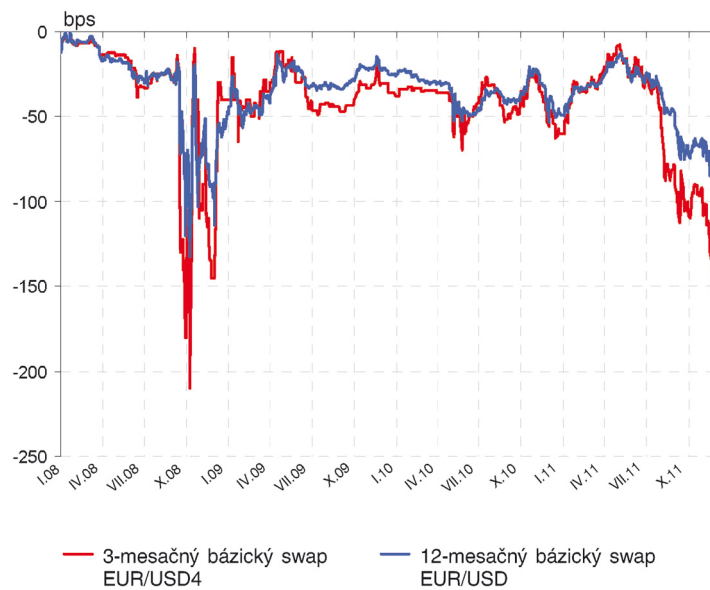
Najväčšie úverové inštitúcie v Únii na uspokojenie svojich potrieb financovania v amerických dolároch vo veľkej miere využívajú veľkoobchodné trhy v USA. Zároveň sa zdá, že veľa menších úverových inštitúcií v Únii sa pri zabezpečovaní dolárových zdrojov spolieha na veľké úverové inštitúcie v Únii a devízové swapové trhy. Náklady na výmenu eur na americké doláre, ktoré vyjadruje bázičný swap EUR/USD (graf 5), po páde banky Lehman vzrástli. Po výraznom zúžení v prvých štyroch mesiacoch roka 2011 sa bázičný swap EUR/USD začal v máji opäť rozširovať. Od polovice júna sa zvýšila jeho vnútrodenná volatilita, čo bolo odrazom neistoty finančných trhov, pokiaľ ide o podmienky financovania v amerických dolároch pre úverové inštitúcie v Únii.

Po páde Lehman Brothers začala aj ECB vo väčšej miere využívať swapovú linku v amerických dolároch s Federálnym rezervným systémom s cieľom poskytovať likviditu v amerických dolároch úverovým inštitúciám v Únii. Nesplatený objem operácií ECB na dodanie likvidity v amerických dolároch dosiahol na konci roka 2008 takmer 300 mld. USD.

Údaje z prieskumu trhu naznačujú, že existencia dolárových swapových liniek účastníkom trhu dáva pocit istoty a tým podporuje fungovanie devízových swapových trhov aj v prípade, že sa tieto linky nevyužívajú. To môže znamenať existenciu rizika morálneho hazardu, ktoré úverovým inštitúciám v Únii bráni v prechode na stabilnejšiu štruktúru financovania, aj keď oceňovanie týchto nástrojov má toto riziko čiastočne zmierniť. V boxe 1 je uvedený prehľad využívania devízových swapových trhov a iniciatív v tejto oblasti zameraných na zvýšenie odolnosti.

Graf 5

Bázičný swap EUR/USD

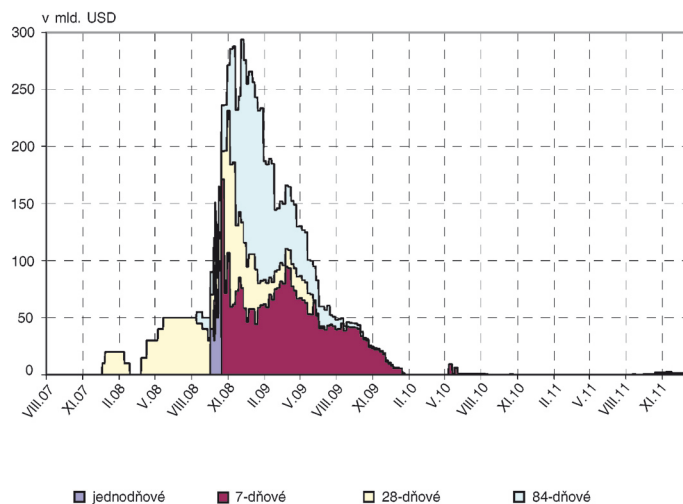

Zdroj: Bloomberg.

Graf 6

Využívanie swapovej linky Federálneho rezervného systému zo strany ECB

Nesplatené sumy operácií ECB na dodanie likvidity

Zdroj: ECB.

BOX 1: Fungovanie a odolnosť devízových swapových trhov

Po obmedzení nezabezpečeného medzibankového úverovania na začiatku finančnej krízy boli úverové inštitúcie v Únii nútené vo väčšej miere využívať zabezpečené financovanie (devízové swapy a repo obchody). Zvýšená miera využívania zabezpečeného financovania začala zhoršovať situáciu aj na týchto trhoch, a to najmä na devízovom swapovom trhu. Po bankrote Lehman Brothers sa získavanie zdrojov v amerických dolároch prostredníctvom menových swapov stalo veľmi náročným a nákladným (v októbri 2008 trojmesačný bázičný swap EUR/USD dosiahol viac než – 200 bázičných bodov).

Toto celkové narušenie trhov financovania v amerických dolároch viedlo k vytvoreniu swapových liniek medzi Federálnym rezervným systémom a celým radom centrálnych bánk vrátane ECB. Celkový nesplatený objem amerických dolárov, ktorý Federálny rezervný systém požičal centrálnym bankám, dosiahol maximum na konci roka 2008, keď predstavoval približne 550 mld. USD, z ktorých väčšina bola požičaná centrálnym bankám v Európe (ECB, Bank of England a Swiss National Bank). Nesplatený objem dolárovej likvidity, ktorú ECB poskytla zmluvným stranám Euro-systému, na konci roka 2008 predstavovala takmer 300 mld. USD. Pre porovnanie, rezervy Eurosystemu (v konvertibilných cudzích menách) na konci roka 2008 predstavovali 145 mld. EUR (ekvivalent približne 200 mld. USD). Aj keď časť dopytu po týchto prostriedkoch mohla byť motivovaná špekuláciami alebo opatrnosťou, nedostatok amerických dolárov bol taký veľký, že pre centrálné banky by bolo náročné alebo nemožné financovať poskytovanie takého množstva likvidity samostatne (či už z vlastných rezerv alebo využitím trhu). Swapové linky medzi Federálnym rezervným systémom a viacerými centrálnymi bankami (ECB, Bank of England, Swiss National Bank, Bank of Canada a Bank of Japan) boli v máji 2010 po zintenzívnení krízy štátneho dlhu reaktivované, aby účastníkov trhu uistili, že v prípade potreby budú mať inštitúcie mimo USA financovanie v amerických dolároch k dispozícii.

Poskytovanie amerických dolárov centrálnymi bankami mimo USA sa ukázalo byť účinným prostriedkom na obnovenie fungovania trhu. Báza dolároveho swapu (rozdiel medzi sadzbou v amerických dolároch implikovanou vo swape EUR/USD a sadzbou Libor v amerických dolároch) následne rýchlo klesala. Navyše miera využívania swapových liniek Federálneho rezervného systému od svojho vrcholu na konca roka 2008 klesá. Čiastočné informácie a spätná väzba z trhov naznačujú, že devízový swapový trh poskytoval úverovým inštitúciám v Únii dostatok likvidity na to, aby si mohli požičiavať americké doláre za vlastnú menu.

Viacero analýz vypracovaných centrálnymi bankami a trhovými organizáciami zdôrazňuje, že devízový trh počas finančnej krízy preukázal svoju odolnosť vďaka zúčtovaciemu systému Continuous Linked Settlement (CLS) a roziahlejšiemu používaniu zabezpečovacích doložiek Credit Support Annex. Regulačné orgány v Európe a USA v súčasnosti zvažujú zavedenie povinného centrálného klíringu pre devízové swapové transakcie.

Odolnosť devízového swapového trhu v čase napätia je jedným z dôležitých aspektov hodnotenia rizík. V tomto smere si vyžadujú obozretnosť dva faktory. Po prvé, napriek nedostatku relevantných údajov čiastočné informácie od účastníkov trhu naznačujú, že miera nedostatku amerických dolárov a dopyt po dolárových úveroch prostredníctvom devízového swapového trhu sú zatiaľ menšie než bezprostredne po páde Lehman Brothers. Po druhé, existencia swapových línií medzi Federálnym rezervným systémom a európskymi centrálnymi bankami predstavuje záchrannú sieť, ktorá účastníkom trhu dáva pocit istoty.

Nedávne koordinované opatrenia centrálnych bánk zamerané na zmiernenie napätia na trhoch s financovaním v amerických dolároch (zníženie cien a pokračovanie trojmesačných tendrov) úverovým inštitúciám v Únii prinieslo určité zlepšenie podmienok trhového financovania. Bázický swap mierne poklesol, ale fixingy sadzby Libor v amerických dolároch sa nezmenili. Popri celkovej averzii k riziku k pretrvávajúcemu napätiu údajne prispeli dva faktory: stigma spojená s účasťou v trojmesačných tendroch a skutočnosť, že veľkí klienti úverových inštitúcií (penzijné a podielové fondy a podniky) nemajú prístup k nástrojom centrálnych bánk. V rámci zabezpečovacích operácií sú preto stále závislé na devízových swapových trhoch, a to v situácii, v ktorej sú úverové inštitúcie neochotné plniť funkciu tvorca trhu.

II. RIZIKÁ VYPLYVAJÚCE Z FINANCOVANIA V AMERICKÝCH DOLÁROCH

ESRB poukázala na dva hlavné kanály rizika spojeného s používaním financovania v amerických dolároch zo strany úverových inštitúcií v Únii a ich nesúlalom splatnosti nástrojov v amerických dolároch: krátkodobé riziko likvidity a strednodobé riziko vplyvu na reálnu ekonomiku Únie prostredníctvom zmeny obchodných modelov v dôsledku nedostatku financovania v amerických dolároch.

II.1. Krátkodobé riziko likvidity

Nedostatok likvidity v amerických dolároch si od roku 2008 vyžiadala opakované koordinované zásahy centrálnych bánk. Toto napätie je odrazom štruktúry financovania úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch a úlohy amerického dolára v globálnom finančnom systéme, ako aj súčasných podmienok na trhu. Kombinácia týchto faktorov môže predstavovať osobitné riziko, ktorému sa úverové inštitúcie v Únii vystavujú spoliehaním sa na krátkodobé veľkoobchodné zdroje v amerických dolároch. Ide predovšetkým o nasledujúce aspekty:

- a) *Obmedzené „stabilné“ financovanie:* Úverové inštitúcie nemajú k dispozícii takmer žiadne retailové zdroje v amerických dolároch pre potreby obchodov v rámci Únie.
- b) *Krátkodobý profil:* Ako už bolo uvedené v oddieli I, veľkoobchodné financovanie úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch je spravidla veľmi krátkodobé.
- c) *Zahranční investori majú v čase napätia tendenciu sťahovať svoje investície viac než domáci investori:* Existuje riziko, že investori sa v kritickéj situácii začnú sťahovať na svoje domáce trhy, resp. že na rozdiel od domácich investorov budú menej rozlišovať medzi jednotlivými zahraničnými podnikmi, do ktorých investovali. Poznatky z finančnej krízy i z nedávnej doby naznačujú, že niektoré triedy amerických investorov majú sklon postupovať spoločne a že sú obzvlášť citlivé na nepriaznivé informácie. Úverové inštitúcie v Únii sú tak vystavené riziku náhleho nedostatku finančných zdrojov, a to najmä v prípade koncentrácie určitých typov poskytovateľov financovania. Táto skutočnosť je dôležitá vzhľadom na to, že likvidita na veľkoobchodných trhoch s financovaním v amerických dolároch sa sústreďuje na krátkodobé doby splatnosti (t. j. doby kratšie ako tri mesiace).
- d) *Úloha podielových fondov peňažného trhu USA:* Podielové fondy peňažného trhu USA spravidla reagujú na zmeny celkového rizikového prostredia rýchlo a kolektívne. Nedávne napätie na trhoch vyvolané obavami z rizika štátov podľa všetkého od polovice roka 2011 opäť prinútilo niektorých amerických investorov sťahovať svoje investície z úverových inštitúcií v Únii, resp. k skracovaniu ich splatnosti. Predovšetkým podielové fondy peňažného trhu USA by mohli naďalej obmedzovať svoje investície do úverových inštitúcií v Únii, a to z viacerých dôvodov. Sprísnenie regulačného režimu môže spôsobiť štrukturálne zmeny v poskytovaní financovania zo strany týchto podielových fondov. Reformy SEC, ktoré nadobudli účinnosť v máji 2010, ďalej obmedzujú dobu splatnosti financovania, ktoré môžu poskytovať. V súčasnosti prebiehajú rokovania o druhom kole reforiem vrátane návrhu, podľa ktorého by podielové fondy peňažného trhu USA boli povinné prejsť z rámca konštantnej čistej hodnoty aktív (constant net asset value — CNAV) na rámec variabilnej čistej hodnoty aktív. Ďalšou možnosťou je, že regulačné orgány v USA budú požadovať, aby si podniky naďalej uplatňujúce model CNAV vytvárali rezervy na krytie rizík. Tvorba rezerv by síce mohla zvýšiť odolnosť podielových fondov, ale zároveň by mohla spôsobiť, že ich obchodný model by sa stal dlhodobou nehospodárnym. Medzi ďalšie regulačné faktory, ktoré môžu ovplyvniť obchodné modely podielových fondov peňažného trhu USA patrí zrušenie nariadení, ktoré americkým bankám bránia ponúkať úročené úsporné vklady na účtoch bez výpovednej lehoty. Tieto zmeny regulačného rámca sa pravdepodobne prehlbia v dôsledku ďalšieho prípadného znižovania ratingov v Únii.

- e) *Kvalita aktív v amerických dolároch*: EBA vo svojom hodnotení rizika likvidity odhaduje, že kvalita dolárových aktív zahrnutých do rezerv likvidných aktív úverových inštitúcií v Únii je nižšia ako kvalita aktív v domácich menách, čo predstavuje značné riziko nepriaznivých udalostí v súvislosti s trmi financovania úverových inštitúcií v Únii. Nové nepredvídané problémy týkajúce sa bánk v Spojených štátoch by mohli ovplyvniť i situáciu na medzibankovom trhu s americkými dolármi.
- f) *Závislosť od devízových trhov*: Ak v prípade kritickej situácie nebude možné uspokojiť krátkodobé potreby amerických dolárov odpredajom dolárových aktív, úverové inštitúcie v Únii budú musieť využiť devízové spotové alebo swapové trhy na konverziu aktív v iných menách na americké doláre. Tým sa zvýši počet trhov (investorov), ktoré budú musieť v prípade kritickej situácie fungovať, hoci schopnosť uskutočňovať transakcie na viacerých trhoch možno zároveň považovať za faktor, ktorý toto riziko zmiernuje. Od polovice roka 2011 sa napätie na veľkoobchodných trhoch s americkými dolármi prenieslo aj na devízové swapové trhy (napríklad sa zvýšili náklady na výmenu eur za americké doláre).
- g) *Aspekt rôznych časových pásiem*: Tento jav sa prejavil počas krízy, keď investori neboli ochotní požičiavať americké doláre skôr, než mali dostatočný prehľad o stave vlastnej likvidity za daný deň, čo bolo často až v polovici amerického dňa, keď sa európske trhy už zatvárali.
- h) *Hromadenie dolárov*: Globálne podniky a investori sa v čase finančnej krízy snažia hromadiť americké doláre vďaka ich úlohe svetovej rezervnej meny.
- i) *Prístup malých úverových inštitúcií v Únii*: Veľké medzinárodne pôsobiace úverové inštitúcie v Únii poskytujú časť svojich veľkoobchodných finančných zdrojov menším úverovým inštitúciám v Únii, ktoré majú len obmedzený, resp. žiadny prístup na trhy s financovaním v amerických dolároch. Problémy veľkých inštitúcií sa tak rýchlo môžu rozšíriť do zvyšku bankového sektora.
- j) *Obavy súvisiace s rizikom štátov*: Trhy rozlišujú medzi úverovými inštitúciami v Únii na základe ich ratingu a krajiny pôvodu. Problémy so splácaním štátneho dlhu majú nepriaznivý vplyv aj na úverové inštitúcie v Únii, a to najmä v krajinách s napätými trmi so štátnymi dlhopismi, a ich dosah na úverové inštitúcie v Únii so značnou expozíciou pozostávajúcou zo štátnych dlhopisov môže viesť k všeobecnému nedostatku financovania a predovšetkým financovania v amerických dolároch.

Hodnotenie ESRB vychádzajúce z údajov od vnútroštátnych orgánov dohľadu poukazuje na podstatný nedostatok dolárového financovania úverových inštitúcií v Únii v prípade kritickej situácie. Nedostatok financovania úverových inštitúcií v amerických dolároch za 3, 6 a 12 mesiacov je možné zhruba vypočítať na základe odlevu a prílevu zmluvného financovania v amerických dolároch. Výsledky tohto hodnotenia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 1

Kumulatívny nedostatok financovania v amerických dolároch

Objem (v mld. EUR)	3 mesiace	6 mesiacov	12 mesiacov
Kumulatívny nedostatok financovania	- 841	- 910	- 919
a) pri konzervatívnej vyrovnávacej kapacite	- 670	- 736	- 750
b) pri akceptovateľnej vyrovnávacej kapacite	- 386	- 467	- 500
c) pri plnej vyrovnávacej kapacite	- 182	- 263	- 304

V prvom riadku je uvedený kumulatívny nedostatok financovania počas troch období meraný ako rozdiel prílevu a odlevu prostriedkov v amerických dolároch. Najväčšiu časť čistého nedostatku financovania tvoria zdroje s veľmi krátkodobou splatnosťou (do troch mesiacov), čo vypovedá o krátkodobej povahe financovania v amerických dolároch.

V nasledujúcich troch riadkoch je uvedený nedostatok financovania po zohľadnení vyrovnávacej kapacity úverových inštitúcií v Únii. Pritom sú použité tri miery vyrovnávacej kapacity:

- a) Konzervatívnu vyrovnávaciu kapacitu tvorí len hotovosť a rezervy uložené v centrálnych bankách (nad rámec povinných minimálnych rezerv) a pohľadávky voči štátom s nulovou rizikovou váhou akceptovateľné ako kolaterál zo strany centrálnej banky. Táto konzervatívna miera sa teda teoreticky vzťahuje na najlikvidnejšie aktíva, ktoré možno v prípade kritickej situácie použiť na splácanie záväzkov (odlev).

- b) Akceptovateľná vyrovnávací kapacita predstavuje aktíva akceptovateľné ako kolaterál zo strany centrálnej banky.
- c) Celkovú vyrovnávací kapacitu tvoria všetky aktíva podľa definície zahrnuté do vyrovnávacej kapacity, ktoré môžu byť realistickým ukazovateľom schopnosti splácať záväzky (odlev) za normálnych okolností, ale s menej likvidnými zložkami v čase finančných ťažkostí.

Na porovnanie, celkový objem čerpania swapových línií centrálnych bánk v amerických dolároch zriadených v roku 2008 dosiahol približne 550 mld. USD. Navyše existujú aj rozdiely medzi bankovými systémami jednotlivých štátov: za použitia rovnakej metódy a údajov je nedostatok financovania v amerických dolároch v niektorých krajinách relatívne malý, kým v iných je väčší. Ako už bolo uvedené vyššie, ide o približný ukazovateľ, pričom by sa dali použiť aj iné metódy výpočtu.

II.2. Strednodobý vplyv na reálnu ekonomiku

Štruktúra financovania v amerických dolároch môže vytvárať celý rad kanálov, ktorými sa môžu ťažkosti s financovaním v amerických dolároch prostredníctvom úverových inštitúcií v Únii následne v strednodobom horizonte premietnuť do reálnej ekonomiky. Hodnotenie ESRB celkovo naznačuje, že potenciálny význam tohto javu je podstatný. Skôr, než sa tento kanál samotný stane dôvodom na obmedzovanie nesúladu splatnosti zdrojov v amerických dolároch, je však potrebné presnejšie posúdiť rozsah tohto vplyvu.

Za hlavné rizikové kanály boli označené tieto:

- a) *Náklady financovania úverových inštitúcií v Únii a ich vplyv na ich mieru ziskovosti.* Určité údaje ESRB o situácii na trhu naznačujú, že úverové inštitúcie v Únii využívali financovanie v amerických dolároch zvyčajne preto, lebo získať doláre a v prípade potreby ich vymeniť za inú požadovanú menu bolo spravidla lacnejšie ako priame financovanie v danej mene. V súčasnosti by akýkoľvek dosah na ziskovosť mohol zhoršiť schopnosť úverových inštitúcií v Únii poskytovať úvery európskym podnikom a domácnostiam a sťažiť ich prechod na rámec Bazilej III⁽¹⁾. Určité veľmi predbežné analýzy ESRB v otázke potenciálnych nákladov naznačujú, že by nemuseli byť podstatné a že by mohli pozostávať buď z nákladov na predĺženie doby splatnosti financovania, resp. z nákladov na získanie eur alebo britských libier priamo, namiesto získavania amerických dolárov a ich následnej výmeny za tieto meny. Táto analýza je však do značnej miery nekompletná vzhľadom na kvalitu a záber údajov poskytnutých ESRB. Na vyvodenie definitívnejších záverov by bola potrebná podrobnejšia analýza.
- b) *Dostupnosť financovania úverových inštitúcií v Únii.* Údaje orgánov dohľadu naznačujú, že mnohé veľké úverové inštitúcie v Únii sa pri financovaní dolárových aktivít európskych podnikov (napr. podnikov z oblasti leteckej a lodnej dopravy, obchodu s komoditami a obchodného financovania), donedávna spoliehali na veľké a rozvinuté trhy s financovaním v amerických dolároch. Existujú určité obavy z toho, že akýkoľvek pokus obmedziť prístup k financovaniu v amerických dolároch by mohol narušiť schopnosť úverových inštitúcií v Únii financovať tieto aktíva a poskytovať tak úvery nefinančným podnikom. Môže sa stať, že tieto obchody budú schopné prevziať úverové inštitúcie mimo Únie, ktoré majú k americkým dolárom prirodzenejší prístup. To však zo sebou nesie riziko, že sa v prípade krízy rýchlo stiahnu („preferencia domácich aktivít“).
- c) *Vplyv rozsiahleho znižovania dlhového financovania,* pri ktorom sa úverové inštitúcie snažia predajť svoje aktíva v amerických dolároch, aby mohli splatiť svoje dolárové záväzky. To by mohlo mať vplyv na dostupnosť financií pre reálnu ekonomiku, ale aj na platobnú schopnosť úverových inštitúcií v Únii, ak by výpredaj aktivít viedol k poklesu cien aktiv v dôsledku trhového oceňovania. Údaje z prieskumov trhu v súčasnosti napríklad naznačujú, že investori očakávajú pokles cien aktiv v amerických dolároch, pretože mnoho úverových inštitúcií v Únii sa ich snaží predajť. Predaj alebo splácanie aktiv v amerických dolároch, ak by k nim viacero úverových inštitúcií v Únii pristúpilo v tom istom čase, by znamenali riziko poklesu cien. Úverové inštitúcie v Únii sa okrem toho môžu snažiť obmedziť svoje potreby financovania v amerických dolároch aj iným spôsobom, napr. likvidovaním svojich pozícií na kapitálovom trhu alebo predajom likvidných aktiv.

II.3. Možné faktory zmiernujúce riziko

Vzhľadom na problémy nasledujúce po páde Lehman Brothers úverové inštitúcie a orgány dohľadu v Únii zaviedli opatrenia na zmiernenie všeobecných rizík financovania a likvidity. Úverové inštitúcie v Únii sa v posledných rokoch snažia prijímať opatrenia na zlepšenie svojej štruktúry financovania a národné centrálné banky poskytujú likviditu v amerických dolároch, aby zmiernili napätie na trhoch financovania v amerických dolároch. Medzi hlavné faktory zmiernujúce riziká vyplývajúce z krátkodobého financovania v amerických dolároch podľa všetkého patria tieto:

⁽¹⁾ Pozri dokument Bazilejského výboru pre bankový dohľad „Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems“, december 2010 (revízia v júni 2011); „Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring“, december 2010. Obe dva dokumenty sú k dispozícii na internetovej stránke BIS <http://www.bis.org>

- a) *Viac likvidity v amerických dolároch*: Zdá sa, že peňažné rezervy úverových inštitúcií v Únii uložené vo Federálnom rezervnom systéme sú vyššie než predtým, aj keď nedávno bolo zaznamenané ich isté znížovanie. Existujú aj určité náznaky, že vzhľadom na orientáciu menovej politiky USA je objem likvidity v amerických dolároch vyšší než predtým, hoci to neznamená, že v prípade krízy by v rámci finančného systému došlo k prerozdeľovaniu amerických dolárov.
- b) *Nárast zabezpečeného financovania v amerických dolároch*: Niektoré úverové inštitúcie v Únii reagovali na vyschnutie krátkodobého nezabezpečeného financovania zvýšeným používaním zabezpečeného financovania v amerických dolároch (repo obchody) a swapov EUR/USD. Kapacita repo obchodov je však obmedzená objemom krátkodobých vysokolikvidných aktív, ktoré sa dajú zložiť ako zábezpeka.
- c) *Znižovanie objemu aktív v amerických dolároch*: Niekoľko úverových inštitúcií v Únii zrýchliło tempo znižovania zadlženosti vo svojich súvahách v amerických dolároch potom, ako podielové fondy peňažného trhu USA v dôsledku obáv spojených so svojou expozíciou v podobe štátnych dlhopisov prestali byť ochotné požičiavať im. Hlavným spôsobom znižovania zadlženosti je predaj dlhodobo držaných aktív v amerických dolároch. Ako už však bolo uvedené vyššie, takéto znižovanie zadlženosti môže mať neželané dôsledky, ak povedie k výpredaju aktív v amerických dolároch a obmedzí schopnosť úverových inštitúcií v Únii úverovať reálnu ekonomiku.
- d) *Podpora likvidity zo strany centrálnych bánk*: Federálny rezervný systém spolu s ECB, Bank of England, Swiss National Bank a Bank of Canada v júni ohlásil predĺženie platnosti dočasných swapových dohôd na poskytovanie likvidity v amerických dolároch do augusta 2012. Okrem toho tieto centrálné banky 15. septembra 2011 oznámili, že do konca roka uskutočnia tri operácie na dodanie likvidity v amerických dolároch so splatnosťou približne tri mesiace. Tieto opatrenia pomohli zmierniť napätie na trhoch s financovaním v amerických dolároch a zabezpečiť potreby dolárového financovania úverových inštitúcií v Únii. Devízové swapové linky centrálnych bánk, i v prípade, že sa nevyužívajú, podľa všetkého upokojujú obavy účastníkov trhu a tým podporujú fungovanie devízových swapových trhov. To však predstavuje riziko morálneho hazardu, ktoré úverovým inštitúciám v Únii bráni v prechode na stabilnejšiu štruktúru financovania, aj keď spôsob oceňovania týchto nástrojov má toto riziko čiastočne zmierniť.
- e) *Infraštruktúra devízového swapového trhu*: Účastníci trhu sa v tejto súvislosti zmieňovali o existujúcej infraštruktúre, ktorá podporuje plynulé fungovanie devízových swapových trhov (napr. systém CLS), a postupoch na zosúladenie splatnosti swapov a podkladového financovania.

Niektoré z týchto faktorov znižujúcich riziko do istej miery krátkodobo prispeli k zlepšeniu situácie vo financovaní a likvidite úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch a pomohli im preklenúť nedávne výrazné napätie na trhoch s financovaním v amerických dolároch. Popri týchto faktoroch znižujúcich riziko však bude v strednodobom horizonte pravdepodobne potrebný štruktúrovanejší prístup, ktorý by zabránil opakovaniu napätia na trhoch s financovaním v amerických dolároch z rokov 2008 a 2011.

- f) *Plány núdzového financovania*: Medzi nástroje určené na zmiernenie rizík spojených s financovaním v amerických dolároch v strednodobom horizonte patria plány núdzového financovania. ESRB v rámci zhromažďovania údajov získal od vnútroštátnych orgánov dohľadu informácie o opatreniach riadenia v rámci plánov núdzového financovania úverových inštitúcií prijatých v snahe vyrovnať sa s problémami s financovaním v amerických dolároch. Opatrenia riadenia boli jednotné v krajinách, ktoré oznámili, že úverové inštitúcie v Únii ich výslovne zväzili. Medzi takéto opatrenia, ktoré sa môžu realizovať samostatne alebo spolu, v závislosti od povahy a vážnosti šoku, patrí: znižovanie objemu (predajom alebo splatením) aktív, ktoré si vyžadujú financovanie v amerických dolároch/znižovanie objemu poskytovaných úverov, používanie iných mien na devízových spotových a swapových trhoch na získanie amerických dolárov, repo obchody alebo predaj rezerv likvidných aktív, využívanie úverových operácií centrálnych bánk (dolárových operácií ECB a diskontných úverov Federálneho rezervného systému).

Niektoré z týchto opatrení vytvárajú špecifické riziká. Predovšetkým rozsiahle využívanie devízového spotového trhu vysiela negatívny signál. Znižovanie potrieb financovania v amerických dolároch (predajom alebo splácaním aktív) môže byť problematické, ak k nemu pristúpi viacero úverových inštitúcií v Únii v tom istom čase, s vyššie uvedeným rizikom následného poklesu cien. Tie vnútroštátne orgány dohľadu, podľa ktorých financovanie v amerických dolároch predstavuje podstatnú časť ich bankového sektora, uvádzali, že väčšina úverových inštitúcií v Únii má prístup k operáciám Federálneho rezervného systému na poskytovanie likvidity. Orgány dohľadu z viacerých krajín však poznamenali, že ich úverové inštitúcie do svojich plánov nezahrnuli žiadne konkrétne alternatívy pre prípad šokov vo financovaní v amerických dolároch. Vzhľadom na súčasné podmienky na trhu, predovšetkým v prípade úverových inštitúcií v Únii, ktoré vo výraznej miere využívajú krátkodobé zdroje financovania v amerických dolároch, to predstavuje vážny nedostatok.

ESRB celkovo konštatoval, že jedným zo zásadných rizík je podstatný nedostatok údajov na úrovni Únie, ktorý mu neumožnil presne posúdiť potenciálny vplyv rizík spojených s financovaním v amerických dolároch. Platí to predovšetkým v prípade údajov o profile aktív denominovaných v amerických dolároch. Niektoré z odporúčaní uvedených v nasledujúcom oddiele sú čiastočne určené na zlepšenie kvality údajov na následnú analýzu.

III. ODPORÚČANIA ESRB

CIELE

Odporúčania ESRB sa zaoberajú zjavným krátkodobým rizikom likvidity v rámci Únie a potenciálnym strednodobým rizikom pre reálnu ekonomiku Únie. Podstatou akýchkoľvek odporúčaní zameraných na riešenie týchto rizík je predísť podobným problémom s financovaním úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch v nasledujúcej finančnej kríze, a nie riešenie aktuálnych problémov.

Okrem toho, vzhľadom na využívanie krátkodobých veľkoobchodných zdrojov na financovanie dlhodobejších aktivít a aktív, je pri riešení otázky zraniteľnosti vyplývajúcej z nesúladu splatnosti nástrojov v amerických dolároch nevyhnutné venovať náležitú pozornosť súvislostiam s inými politickými otázkami. Je nevyhnutné k týmto otázkam zaujať konkrétny postoj, ktorý bude v súlade s odporúčaniami k financovaniu v amerických dolároch:

- a) *Krátkodobé veľkoobchodné financovanie*: Závislosť od financovania v amerických dolároch je súčasťou komplexnejšej problematiky závislosti úverových inštitúcií v Únii od krátkodobého veľkoobchodného financovania ako takého. Z dôvodov uvedených v oddieli II.1 to však zrejme predstavuje viac rizík pre orgány zodpovedné za finančnú stabilitu než pre krátkodobé financovanie vo všeobecnosti.
- b) *Diverzifikácia zdrojov financovania*: V rámci zvyšovania odolnosti úverových inštitúcií v Únii voči ich trhom financovania sa týmto inštitúciám odporúča diverzifikovať svoje zdroje financovania, čo v praxi znamená hľadať investorov z rôznych geografických a menových oblastí. Akákoľvek politika zameraná na obmedzenie nesúladu splatnosti aktív a pasív v amerických dolároch musí byť konzistentná s opatreniami prijatými v tejto oblasti.
- c) *Medzinárodná banková štruktúra/globálny veriteľ poslednej inštancie*: Jedným z faktorov potenciálnych obmedzení nesúladu splatnosti aktív a pasív v amerických dolároch, resp. v cudzích menách vo všeobecnosti, je skutočnosť, že centrálné banky v súčasnosti zvyčajne zabezpečujú likviditu len vo svojej domácej mene. To znamená, že neexistuje žiadny „globálny veriteľ poslednej inštancie“. Swapové linky centrálnych bánk v amerických dolároch, ktoré poskytuje Federálny rezervný systém, môžu byť len dočasné, a nedá sa na ne spoliehať permanentne. Vzhľadom na neexistenciu veriteľa poslednej inštancie by možno pomohlo obmedziť expozície úverových inštitúcií v Únii voči rizikám likvidity v amerických dolároch alebo cudzích menách všeobecnejšie. Niektorí oponenti však môžu namietat, že takýto krok by znamenal obrat trendu smerujúceho k viac globalizovanému bankovému systému.
- d) *Vykazovacie povinnosti*: Vykazovanie informácií o likvidite a financovaní zo strany úverových inštitúcií v Únii je v porovnaní s vykazovaním údajov o stave kapitálu a ďalších súvahových parametrov zvyčajne veľmi obmedzené. V rámci rôznych medzinárodných skupín sa často objavujú argumenty za i proti vykazovacím povinnostiam, ESRB sa však nimi podrobne nezaoberala. Podľa názoru ESRB by v záujme zvýšenia trhovej disciplíny mali akékoľvek diskusie o prednostiach vykazovania ukazovateľov odolnosti financovania a likvidity brať do úvahy aj vykazovanie ukazovateľov závislosti od krátkodobého financovania v amerických dolároch a v cudzích menách, ako aj údajov o nesúlade splatnosti aktív a pasív v amerických dolároch a v cudzích menách.

III.1. Odporúčanie A – monitorovanie financovania a likvidity v amerických dolároch

Vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby:

1. v rámci monitorovania celkových pozícií financovania a likvidity úverových inštitúcií dôkladne sledovali riziká spojené s financovaním a likviditou v amerických dolároch, ktoré úverové inštitúcie podstupujú. Vnútroštátne orgány dohľadu by mali monitorovať najmä:
  - a) nesúlad splatnosti nástrojov v amerických dolároch;
  - b) koncentrácie financovania podľa druhu zmluvnej strany so zameraním sa na zmluvné strany v prípade krátkodobého financovania;
  - c) používanie menových swapov s americkým dolárom (vrátane menových úrokových swapov);
  - d) vnútrokupinové expozície.
2. skôr, než sa expozície rizikám spojeným s financovaním a likviditou v amerických dolároch dostanú na nadmernú úroveň, zväzili:
  - a) podnecovanie úverových inštitúcií ku konaniu s cieľom primerane riadiť riziká vyplývajúce z nesúladu splatnosti nástrojov v amerických dolároch;

b) obmedzenie expozícií, pričom by sa mali vyhnúť nesystematickému rušeniu súčasných štruktúr financovania.

III.1.1. Ekonomické zdôvodnenie

Dôkladnejšie meranie a monitorovanie by orgánom dohľadu poskytlo lepší prehľad o vývoji rizík spojených s financovaním v amerických dolároch. Zároveň by im pomohlo viesť úverové inštitúcie k tomu, aby prijímali preventívne opatrenia na nápravu nedostatkov v riadení rizík a obmedzovali nadmerné expozície. Z makroprudenciálneho hľadiska je dôležité uskutočniť to tak na úrovni bankového sektora ako aj na úrovni jednotlivých podnikov.

Nižšie náklady na krátkodobé financovanie v porovnaní s dlhodobým môžu spôsobovať riziko morálneho hazardu, keď podniky nedostatočne hodnotia svoje náklady na zabezpečenie sa voči riziku problémov na devízových swapových trhoch. Ak úverové inštitúcie za nepriaznivých trhových podmienok očakávajú verejnú intervenciu, môžu sa príliš spoliehať na krátkodobé financovanie v amerických dolároch. Cieľom tohto odporúčania je, aby orgány dohľadu poznali expozíciu svojho bankového sektora voči tomuto riziku a aby lepšie pochopili úroveň poskytovaného zabezpečenia i problematiku rizika morálneho hazardu. Ďalším cieľom je, aby si úverové inštitúcie uvedomovali obavy orgánov dohľadu v záujme okamžitej zmeny správania.

III.1.2. Vyhodnotenie vrátane výhod a nevýhod

Z odporúčania vyplývajú tieto výhody:

- a) Dôkladné monitorovanie je nevyhnutným predpokladom rozpoznania akumulácie nadmerných expozícií voči riziku financovania v amerických dolároch a schopnosti prijať preventívne opatrenia na riešenie potenciálnych systémových rizík.
- b) Odporúčanie môže zmierniť riziko morálneho hazardu spočívajúce v spoliehaní sa úverových inštitúcií na financovanie v amerických dolároch tým, že zvýši povedomie podnikov o tom, že vnútroštátne orgány dohľadu túto problematiku sledujú.

S odporúčaním sú však spojené aj nevýhody:

- a) Monitorovanie zdrojov financovania v amerických dolároch podľa tried zmluvných strán nemusí byť možné napríklad v prípade cenných papierov emitovaných prostredníctvom obchodníka.
- b) Náklady na plnenie požiadaviek, ktoré orgánom dohľadu vzniknú pri rozširovaní postupov dohľadu.

III.1.3. Nadväzujúce opatrenia

III.1.3.1. Časový rámec

Vnútroštátne orgány dohľadu sú povinné podať výboru ESRB správu o opatreniach prijatých v rámci implementácie tohto odporúčania do 30. júna 2012.

III.1.3.2. Kritériá plnenia požiadaviek

Platia nasledujúce kritériá plnenia požiadaviek:

- a) monitorovanie podmienok financovania a likvidity bankového sektora, ktoré by malo prinajmenšom zahŕňať nasledujúce ukazovatele: i) zdroje a spôsob využívania financovania v amerických dolároch, ii) nesúlad splatnosti aktív a pasív v amerických dolároch v porovnaní s nesúladom splatnosti domácich aktív a pasív pre najrelevantnejšie intervaly splatnosti⁽¹⁾,⁽²⁾, iii) záväzky z financovania v amerických dolároch podľa zdroja za každú významnú triedu zmluvných strán (v rámci tohto ukazovateľa by vnútroštátne orgány dohľadu mali uviesť svoje stanovisko k možnosti pravidelného monitorovania tohto druhu koncentrácií zmluvných strán), iv) využívanie trhov so swapmi v amerických dolároch, v) vnútrogrupinové expozície;
- b) obmedzovanie expozícií, ak je pravdepodobné, že sa riziká likvidity a financovania stanú nadmernými.

III.1.3.3. Správa o prijatých nadväzujúcich opatreniach

Správa musí zohľadňovať všetky kritériá plnenia požiadaviek a musí obsahovať:

- a) zavedené postupy monitorovania rizika financovania a likvidity v amerických dolároch;
- b) ukazovatele stanovené v kritériách plnenia požiadaviek;
- c) v relevantných prípadoch informácie o stanovených obmedzeniach expozícií voči rizikám financovania a likvidity.

⁽¹⁾ Intervaly splatnosti zdefiniuje príslušný vnútroštátny orgán.

⁽²⁾ Tento ukazovateľ zodpovedá monitorovaciemu nástroju III.1 v rámci Bazilej III týkajúceho sa nesúladu zmluvnej doby splatnosti: „Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring“ (Bazilej III: Medzinárodný rámec pre meranie, normy a sledovanie rizika likvidity), december 2010, s. 32 – 33, ktorý je k dispozícii na internetovej stránke BIS <http://www.bis.org>

III.2. Odporúčanie B – plány núdzového financovania

Vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby:

1. zaistili, že úverové inštitúcie zahrnú do svojich plánov núdzového financovania postupy riadenia na účely vyrovnaní sa so šokmi financovania v amerických dolároch, a že tieto úverové inštitúcie zhodnotia realizovateľnosť takýchto postupov v prípadoch, keď sa ich bude snažiť uplatniť viacero inštitúcií súčasne. Plány núdzového financovania by mali prinajmenšom zahŕňať zdroje núdzového financovania, ktoré budú k dispozícii v prípade obmedzenia dostupnosti finančných prostriedkov od rôznych tried zmluvných strán,
2. posúdili realizovateľnosť týchto postupov riadenia obsiahnutých v plánoch núdzového financovania na úrovni bankového sektora. Ak sa predpokladá, že by súčasné konanie úverových inštitúcií pravdepodobne spôsobilo potenciálne systémové riziká, vnútroštátnym orgánom dohľadu sa odporúča, aby zväzili postupy na zmiernenie týchto rizík a dosah týchto postupov na stabilitu bankového sektora v Únii.

III.2.1. Ekonomické zdôvodnenie

Je nevyhnutné, aby si úverové inštitúcie uvedomovali špecifické riziká spojené s financovaním v amerických dolároch a pripravili sa na možné poruchy a nepriaznivé podmienky. Odporúčanie by malo v krátkodobom horizonte zabezpečiť, aby úverové inštitúcie s významným podielom financovania v amerických dolároch zaviedli minimálne núdzové opatrenia, ktoré by v krajných situáciách zabránili zhoršeniu problémov s financovaním.

Ak by plány núdzového financovania viedli k rovnakej alebo podobnej reakcii úverových inštitúcií na šoky na trhoch s financovaním v amerických dolároch, mohli by v dôsledku trhových turbulencií spôsobiť systémové problémy. Ak by napríklad veľký počet úverových inštitúcií mal v pláne v čase napätia na trhoch s financovaním v amerických dolároch predat určitý druh likvidných aktív alebo spoliehať sa na určitý kanál financovania, realizovateľnosť tejto formy núdzového financovania by mohla byť ohrozená.

III.2.2. Vyhodnotenie vrátane výhod a nevýhod

Z odporúčania vyplývajú tieto výhody:

- a) Zavedením plánov núdzového financovania v amerických dolároch by úverové inštitúcie obmedzili potrebu neucelených reakcií na problémy na trhoch s financovaním v amerických dolároch.
- b) Tieto plány by úverovým inštitúciám zároveň pomohli pri rozhodovaní o financovaní pochopiť a internalizovať náklady krízy a iných možných porúch financovania v amerických dolároch.

S odporúčaním sú však spojené aj nevýhody:

- c) Ak plány núdzového financovania povedú k podobným reakciám celého radu úverových inštitúcií postihnutých rozsiahlymi problémami s financovaním v amerických dolároch, takáto koncentrácia riešení núdzového financovania by mohla zhoršiť systémové riziká.
- d) Nie je isté, či s výnimkou určitých intervencií verejného sektora v praxi existujú núdzové opatrenia, ktoré by boli účinné práve v prípade rozsiahlej krízy dôvery na trhoch s financovaním v amerických dolároch.

III.2.3. Nadväzujúce opatrenia

III.2.3.1. Časový rámec

Adresáti odporúčania sú povinní podať výboru ESRB správu o opatreniach prijatých v rámci implementácie tohto odporúčania do 30. júna 2012.

III.2.3.2. Kritériá plnenia požiadaviek

Platia nasledujúce kritériá plnenia požiadaviek:

- a) vypracovanie plánov núdzového financovania v amerických dolároch v úverových inštitúciách, v ktorých podľa vnútroštátneho orgánu dohľadu americký dolár predstavuje významnú menu financovania;
- b) vyhodnotenie plánov zo strany orgánov dohľadu s cieľom posúdiť pravdepodobnosť, že by kríza vyvolala veľký počet podobných reakcií, ktoré by mohli viesť k ďalšiemu zhoršeniu situácie;
- c) zníženie rizika zhoršenia systémových rizík v dôsledku podobnosti plánov núdzového financovania v amerických dolároch v príslušných úverových inštitúciách.

III.2.3.3. Správa o prijatých nadväzujúcich opatreniach

Správa musí zohľadňovať všetky kritériá plnenia požiadaviek a musí obsahovať:

- a) informácie o opatreniach orgánov dohľadu, ktoré majú zabezpečiť zavedenie núdzových plánov financovania v amerických dolároch v príslušných úverových inštitúciách,
- b) informácie o možných systémových problémoch zistených počas hodnotenia plánov núdzového financovania a opatreniach orgánov dohľadu prijatých na riešenie týchto problémov.

CELKOVÉ HODNOTENIE OPATRENÍ

Cieľom odporúčaní je zabrániť v budúcnosti opakovaniu napätia vo financovaní úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch v takej miere, aká bola zaznamenaná počas finančnej krízy v rokoch 2008 a 2011.

Dôležitým prínosom odporúčaní je to, že vnútroštátnym orgánom dohľadu a EBA pomôžu lepšie rozpoznávať prípady akumulácie rizika nadmerného financovania v amerických dolároch a prijímať preventívne opatrenia na riešenie potenciálnych systémových rizík.

Odporúčania sú zamerané na zníženie rizika morálneho hazardu v úverových inštitúciách v Únii tým, že zabezpečia, aby úverové inštitúcie primerane hodnotili a internalizovali náklady na zabezpečenie sa proti riziku problémov s financovaním. Ak úverové inštitúcie v Únii za nepriaznivých trhových podmienok očakávajú verejnú intervenciu, môžu sa príliš spoliehať na krátkodobé financovanie v amerických dolároch. Posilnenie opatrení v oblasti monitorovania a dohľadu príslušným orgánom pomôže lepšie pochopiť expozíciu bankového sektora voči rizikám financovania a likvidity v amerických dolároch i problematiku potenciálneho morálneho hazardu.

Presadzovanie plánov núdzového financovania umožní internalizovať riziká financovania úverových inštitúcií v Únii v amerických dolároch a zvýšiť ich odolnosť voči napätiu na trhoch s financovaním v amerických dolároch tým, že obmedzí potrebu neucelených reakcií na poruchy na týchto trhoch. Z makroprudenciálneho hľadiska je dôležité, že odporúčania majú za cieľ znížiť systémové riziká vyplývajúce zo súbežného postupu úverových inštitúcií v Únii v prípade napätia na trhu a tým predísť nesystémovým zmenám finančných štruktúr.

V prípade všetkých uvedených odporúčaní sú výhody ich implementácie vyššie ako s nimi súvisiace náklady. Hlavné bremeno predstavujú náklady vnútroštátnych orgánov dohľadu spojené s plnením požiadaviek rozsiahlejšieho monitorovania a vykazovania, ako aj prísnejšie požiadavky dohľadu na úverové inštitúcie v Únii.

DODATOK

DOBROVOĽNÝ ZBER ÚDAJOV O FINANCOVANÍ ÚVEROVÝCH INŠTITÚCIÍ V AMERICKÝCH DOLÁROCH

Informácie zhromaždené Európskym výborom pre systémové riziká (ESRB) v rámci zberu údajov, do ktorého boli zapojené vnútroštátne orgány dohľadu, pozostávali z dvoch výkazov a dotazníka. Prvý výkaz (Výkaz A) vychádzal z výkazu Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) na hodnotenie rizika likvidity a obsahoval údaje o príleve a odleve peňažných prostriedkov, vyrovnávacej kapacity a plánoch financovania v členení podľa doby splatnosti. Druhý výkaz (Výkaz B) bol zameraný na súvahové pozície úverových inštitúcií v Únii, konkrétne v súvislosti s aktívami a pasívami denominovanými v amerických dolároch, a lepšie zodpovedá potrebám ESRB. Okrem toho bol zostavený dotazník, ktorý mal priniesť kvalitatívne informácie o závislosti úverových inštitúcií v Únii od financovania v amerických dolároch a informácie orgánov dohľadu k tejto problematike.

Žiadosť o poskytnutie informácií bola adresovaná všetkým členským štátom a jej cieľom bolo získať údaje na základe najlepšieho úsilia, ktoré by prinajmenšom pokryli úverové inštitúcie v Únii s významnými pozíciami pasív v amerických dolároch (t. j. najmenej 5 % celkových pasív). Do zberu údajov boli zapojené úverové inštitúcie zo sedemástich členských štátov. Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Írsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko a Fínsko sa rozhodli na zbere údajov nezúčastniť. Informácie bolo možné vykazovať na úrovni jednotlivých inštitúcií, prípadne agregátne na národnej úrovni, ak obsahovali najmenej tri inštitúcie. Dôverné informácie o jednotlivých úverových inštitúciách v Únii boli anonymizované spojením údajov za tri alebo viac inštitúcií.

Údaje z výkazu A, ktoré vo väčšine prípadov kopírujú údaje poskytnuté už v rámci hodnotenia rizika likvidity zo strany EBA, sa vzťahujú na pozície na konci decembra 2010. Údaje vo výkaze B, v ktorom boli zhromaždené údaje len v rozsahu potrebnom na analýzu ESRB, sa až na niekoľko výnimiek vzťahujú na koniec júna 2011 (pozri tabuľku).

Tabuľka

Súhrn vzorky údajov za výkaz B

Členský štát	Počet úverových inštitúcií v Únii vo vzorke	Podiel vzorky na domácom bankovom sektore	Účtovná metóda	Referenčné obdobie
BE	2	33 %	nekonsolidované	jún 2011
DE	8	31 %	nekonsolidované	jún 2011
DK	1		konsolidované	december 2010
ES	2	22 %	konsolidované a subkonsolidované	december 2010/jún 2011
FR	3	72 %	konsolidované	jún 2011
GR	3	63 %	konsolidované	marec 2011
IT	2	50 %	konsolidované	december 2010
LU	76	95 %	nekonsolidované	jún 2011
LV	14	40 %	nekonsolidované	január 2011
MT	12	76 %	konsolidované	jún 2011
NL	2	58 %	konsolidované	december 2010/jún 2011
SE	4	91 %	konsolidované	jún 2011
SK	31	98 %	nekonsolidované	jún 2011

Členský štát	Počet úverových inštitúcií v Únii vo vzorke	Podiel vzorky na domácom bankovom sektore	Účtovná metóda	Referenčné obdobie
UK	3	72 %	konsolidované	júl 2011
Spolu	163	48 %	—	—

Zdroj: ESRB a vlastné výpočty členských štátov..

Poznámky: Údaje za Belgicko, Nemecko, Luxembursko, Lotyšsko a Slovensko sú nekonsolidované a neobsahujú údaje z amerických pobočiek a dcérskych spoločností úverových inštitúcií v Únii. Podiel úverových inštitúcií v Únii vo vzorke na celkových konsolidovaných aktívach bankového sektora Únie je uvedený ku koncu roka 2010. V prípade Malty sa podiel týka celého bankového sektora (vrátane úverových inštitúcií so zahraničnými vlastníkmi). V prípade Nemecka, Luxemburska a Lotyšska sa podiel vzťahuje na celkové nekonsolidované aktíva sektora rezidentských peňažných finančných inštitúcií k júnu 2011.